

ČAJ

Pro chvíle pohody

ČERVENEC 2016

Časopis Autorů Jičínska

Vítr a jeho stín

Klopýtal
jak lípa, která nerozkvétá
uprostřed medové aleje,
jak začátek na konci světa
- zbytečná báseň
nedopsaná věta
jak srdce, které se o koš rozbije
Adijé

Martin ZBORNÍK

118

Vážení čtenáři,

prázdninový ČAJ si přizval jako hosta **Martina Zborníka**, autora známého jako spolupořadatele Dnů poezie, nakonec o nich jsem s ním mluvil v jednom ČAJi. Tentokrát se Martin Zborník představí jako autor. Přiznám se, že jsem jej znal spíše jako básníka, o to víc, mě zaujaly i jeho povídky.

Rozhovor poskytla slovenská spisovatelka a badatelka **Blažena Ovsená**. Autorka knihy **„Pátranie po tajných slovenských dejinách a slovenskom duchu“** se účastní pravidelně Martinské poetické jeseně. Napsala i další dvě knihy (gej román „Neviditeľný zdroj“ vyšel jako eknih v roce 2013 a jeho pokračování román "Adam" v roce 2015 jako eknih). Zaujala mě svým vyprávěním o historických knihách, pátrajících po původu Slováků, ale i dalších významných osobnostech dějin našich východních přátel. Především jejich zcela jiným výkladem než jak jsem znal ze školy a z odborné literatury. A tak jsem neodolal a požádal o sice delší, ale velmi zajímavý a hutný rozhovor:
„O slovenských dejinách som sa v škole takmer nič nedozvedela!“

Tvorbu regionálních autorů zastupují moje dva příspěvky. Chtěl jsem navázat na historické téma, a tak v závěru červencového ČAJe najdete můj příspěvek **„Navzdory všem králům“** a báseň **„Vzpomínka na čtrnáctý rok.“**

Hezkou dovolenou a prázdniny přeje

Váš Václav

HOST ČAJE:

Martin ZBORNÍK

http://www.martinzbornik.cz/?page_id=147

Místa, která mám rád a kam často chodím:

Kulturní magazín www.TOTEM.cz jsem založil s přáteli v roce 1999, přezdívka: martin, dnes sem publikuje přes 30 t umělců
Celonárodní festival Den poezie organizujeme od r.1999
www.DENPOEZIE.cz

Mé další časté zastávky: Pismak www.PISMAK.cz, přezdívka: zbornik, Literra, www.LITERRA.cz, přezdívka: martinz ,
Citarny.cz – bezva web o knihách

Budu rád, pokud se jednou měsíčně potkáme na čtení povídek tvůrců z Totemu, Pismaka, Literry a dalších autorů v podkroví pražské Jindřišské věže, která s Petulou organizuji od roku 2006 .

Zajděte i na pravidelná čtení poezie a prózy z Totemu v kavárně Fra (Šafaříkova ul.), která léta pilně připravuje od nás z redakce Totemu Šedé. A v neposlední řadě mne potěší, pokud se každý rok připojíte k celonárodnímu festivalu Den poezie, jehož se účastní kupa krásných lidí z celé naší vlasti.

Najdete mne na vlnách... 773 149 693 i na drátech...

[zbornik.martin šnek gmail.com](mailto:zbornik.martin@šnek.gmail.com)

TVORBA MARTINA ZBORNÍKA

Chudí šlechticové

“Ale pane Hudečku, nebudeme se přeci bavit hned o penězích. Můžete mi, mé choti a dětem prosím celý zámek ukázat?” Vyzval přátelsky pan Vondruška do té velmi nervózního majitele zámku Babenberg k prohlídce.

“Rád Vás provedu,” pravil velmi vážně majitel panství. “Vidíte to, ta práce v obchodě mě za ta léta zdemoralizovala, omlouvám se. A to jsem na zdejším zámku vyrůstal od dětství, žil tu můj otec, můj dědeček a teď ho musím prodat. Po celý minulý režim byli naši kastelány, pak jsme zámek až do dnešních dnů opravovali. A teď ho prodávám...tomu se říká prostě, život. No řekněte sami, nevypadá skvostně?” Povzdechl si pan Hudeček a opřel se zády o zeď.

“Musí to být pro vás velice těžké. Nic mi do toho není, ale přeci jen si dovolím být trochu nezдовоřilý. Proč takový krásný zámek pro pána krále prodáváte?” Optal se velmi zpříma pan Vondruška s očima pevně upřenýma ke vchodovým dveřím.

“Dostal jsem se v podnikání do dluhů, tak to je pane. Prodej našeho panství je v současné době jediným východiskem z této mé svízelné rodinné situace. Mám na výběr – skončil s podnikáním a dívat se, jak mi padá zámek na hlavu, neboť ve svém věku nebudu mít na jeho údržbu. A nebo mám na výběr druhé řešení, kterým je jeho prodej.” Sklopil oči majitel zámku a holí pobídl hosty, aby jej následovali.

“Ještě jedna věc. Tady paní makléřku bych poprosil, aby nás nechala o samotě. Provizi Vaší realitní kanceláři samozřejmě uhradíme – tedy, pokud se rozhodneme pro koupi.” Otočil se prudce pan Vondruška ke slečně s umělými deskami. Ta s sebou cukla a celá překvapená zůstala stát na místě jako přibitá: “Samozřejmě, nechám Vás o samotě.”

“Děkuji, zajděte si na kávu prosím. Pokud se nemýlím, zdejší zámecká kavárna je vyhlášená svými zákusky, že?” Změnil tón svého hlasu pan Hudeček, vyzval děti se ženou k prohlídce a poté se opět se zájmem otočil k majiteli zámku: “Nejdříve mi prosím řekněte něco o historii Vašeho slavného rodu Hudečků. Na internetu jsem se dočetl, že už Váš prastrýc založil v tomto kraji pivovar, na rozvoji pivovaru se podílel jeho syn a tak dále a tak dále, dokud nepřišla světová válka.

“Mám rád vzdělané lidi,” upravil si polichoceně zbytky vlasů za levým uchem pan Hudeček. O svém praprapra a snad ještě jednou prastrýci se vypráví různé příběhy. V mládí prý skutečně založil pivovar a vařil výborné pivo. Jenomže jaksi pozapomněl na takzvané právo várečné. Místní zámek

s několika chalupami tehdy prakticky nikoho nezajímal, dokud se můj podnikavý praprapředecký nerozhodl exportovat své sudy do blízkého Aussigu, tedy do dnešního Ústí. Tam založil hospodu a čepoval pivo tak dlouho, dokud na něj nepřišli a za nedlouho neskončil ve vězení. Můj prastrýc byl však zároveň velký štístkař. Jeho syn, Ludvík byl prý velmi pohledný mladý muž a při návštěvě svého tatínka se dal do řeči s jakousi slečnou, ze které se později vyklubala místní baronka. Jak to celé s paní či slečnou baronkou dopadlo, nevím, každopádně strýčka prý brzy propustili z vězení a zanedlouho ty potřebné papíry na pivo získal. Až se dostaneme nahoru, ukážu Vám ve vitrýně sako, ve kterém chodil osobně košťovat dávky. Pojd'te. A dejte prosím pozor na děti, to schodiště je hodně příkré.”

“A tati, straší tady?” Ozval se zezadu malý Davídek.

“Tady? Tady straším tak jedině já!” Zapuckal se smíchy pan Hudeček. “Podle pověstí stála – no pojd'te blíž, tady k oknu, nebojte se. Podle pověstí na tomto dvorku, kde máme dnes zaparkovaná auta, stála hladomorna. Z té se prý ozývaly podivné zvuky tak dlouho, dokud mému prapradědečkovi nedošla trpělivost a nedal ji zbourat. Na jejím místě se dodnes často ozývají podivné zvuky – ty však pochází od naší báby uklízečky, která věčně řičí, když jí naše ťapina rozlije kýbl s vodou. Té ženské jsem už miliónkrát říkal, ať ho nedává doprostřed cesty bernardýnovi – není to nic platné.

A toto – to jsou pánové, dámy a půvabná mladá slečno, dveře, které jako jediné propojují levé křídlo zámku s tím pravým. Jsou tu od nepaměti – velmi pohodlně za deště tudy projdete ke kuchyni, ke sklípku, k ložnici, prostě k místům, která máte rádi.”

“A pane Hudečku, máte tady na zámku empírový pokoj? Víte, velmi ráda čtu o Napoleonovi.” Zeptala se tichým hlasem majitele zámku tentokrát paní Vondrušková.

“Nic takového tu paní nemáme. Nerad bych se dotkl Vašeho idolu, ale co si budeme nalhávat. Napoleon byl obyčejný lump, který způsobil Evropě samá neštěstí. Máme tu akorát lovecký salónek – pak samé normální místnosti s běžným nábytkem – jo, zapomněl jsem, má nebožka paní si vymódila mušlový pokoj. Ten Vám také ukážu, po její smrti jsem se v něm ničeho nedotkl. Ostatní pokoje jsou zařízeny ryze prakticky – ústřední topení, elektřina, v některých patrech je dokonce podlahové vytápění.

“Váš zámek se nám líbí a velmi,” polichotil pan Vondruška panu Hudečkovi a poté se zajímal i o podzemí.

“V podzemí je krypta, kam už se nepohřbíhá a dále tam jsou sklepy.” Ujal se hbitě slova průvodce. Pojd'me dolů a dejte prosím opět pozor na děti, ať nezakopnou.

Výprava sešla opatrně po točitém schodišti, které vedlo do vlhkých

zámeckých chodeb. Majitel zámku ožil, jakoby zde trávil veškerý svůj volný čas. Prošli dlouhým systémem spojovacích chodeb, dokud neskončili u silných kovových dveří.

“Kam vedou,” špitla paní Vondrušková.

“Skutečně to chcete vědět?” Zakroutil tajemně hlavou pan Hudeček.

“Do pekla,” špitla malá Rozárka.

“Ty dveře..děti, ty dveře vedou.” Polkl pan Hudeček. A pak se usmál a šel od dveří pryč. “Pojďme, je tu zima.”

“Neodpověděl jste nám, kam prosím vedou ty dveře?” Začal se zajímat o tajemný vchod i pan Vondruška.

“To vám neřeknu, ani když si zámek koupíte,” zažertoval majitel a vyvedl hosty na slunce.

“Pane Hudečku, děkujeme Vám za prohlídku, s paní se Vám brzy ozveme.” Rozloučil se na závěr prohlídky pan Vondruška s majitelem zámku.

“Nedáte si kávu, můžeme posedět...” pobízel pan Hudeček návštěvníky zámku. “Pohovoříme o místech v podzemí, o která jste se tak zajímal...”

“Jste laskav, jak znám svoji paní, bude si chtít projít okolí, vše probrat a jsou už tři hodiny,” razantně ukončil současnou prohlídku pan Vondruška.

A tak se rozloučili. Pan Vondruška vzal rodinu do blízkého občerstvení na pět tatranek a na čaj. Rozevěřeli mapu českých hradů a zámků a nad Babenbergem udělali křížek.

“Tak to bychom měli. Kdyby jen pan Hudeček věděl, že nemáme ani na činži.” Povzdechla si paní Vondrušková. “Je to chytrý a inteligentní člověk, lepšího průvodce nemají ani na Hluboké. Měl si dobrý nápad Honzo, to bude letos luxusní dovolená! Škoda že dnes realitky neinzerují více takových destinací. Tak ještě to Janovo mýto, pak ta strašná polozřícenina, které se chce nějaký chudák zbavit a na závěr si necháme Modrý zámeček, vid’? Tam si konečně zajdeme do cukrárny.”

“Dobrý nápad, ten Modrý zámeček dáme na závěr. Ostatně, prodává se za 140 miliónů, tam budeme muset být obzvláště dobře připravení,” rozesmál se pan Vavruška a pak pobídl děti: “Rozárko, Davídku, šup, dejte si zmrzlinu a půjdeme k rybníku. “

“A tati, kam vedly ty dveře?” Nezapomněl na tajemný vchod pod zemí Davídek.

“Ke strašidlům, kam jinam. Takové dveře děti, nikdy neotevírejte,” odpověděl otec rodiny a pak se konečně s chutí zakousl do té své housky se salámem.

Láska od koní

Honza čekal na tramvajové zastávce u Anděla dobrou hodinu a připadal si jako pes před masnou. V hlavě se mu honila směsice těch nejružnějších a nejkrásnějších představ, ale kde nic, tu nic.

A v tom, co čert nechtěl, kde se vzal, tu se vzal Pepa, jeden z jeho nejlepších přátel z dětství. Sotva Honzu přes ulici spatřil, zamířil rovnou k němu: “Čau, co tady děláš?” Usmál se, až se mu ta jeho jizva pod levým okem posunula ke spánku.”

Honza s sebou cuknul a jen prohodil: “Ták. Musím si něco zařídit.”

“Není Ti něco?” Hrklo v Pepovi.

Ten se opět podrážděně ohradil: “Co by mi mělo být? Trochu zima, zapomněl jsem na svetr.”

“Honzo, je červenec, venku je třicet,” podivil se Pepa. “Když už jsme se tu tak potkali, nezajdeme na jedno?”

“Jak říkám, nic mi není. Teď to nejde, jsme přeci domluveni na zítra,” nepřestával na místě podupávat Honza.

“Jo, zítra ve čtyři na zahrádce u Sliny, počítám s tím. Hele, cítíš to?” Pepa něco tušil. “Připomíná mi to růže, jasmín, fialky, konvalinky..nejsem botanik, já Ti nevím.“

“Co?” Trhl s sebou opět Honza.

“Fakt nejsi dneska v pořádku. To bys musel ten smrad cejtít...čichej pořádně..ty vole, to je z Tebe! Ty ses navonil, že jo?” Pomalu zacvičil tou svou jizvou opět Pepa.

“Ahoj Honzo, promiň, dneska nic nestíhám,” kde se vzala, tu se vzala dívka, která se zezadu k Honzovi ihned přitulila.

“Tak ty máš takovou pěknou větev a nic neřekneš?” Zabuřel Pepa, rozloučil se a jako vyplašené zvíře zmizel v davu spěchajícím k metru.

Honza se za ním ohlédl, aby si byl jist, že odešel a oddechl si. Pak si oťfel pocené dlaně o triko, vzal Barču za ruku a šli kamsi do přírody.

Druhý den byl natěšený Pepa u Sliny už v půl čtvrté. Ve čtyři obědnal rovnou dvě, ačkoli musel vědět, jak se jeho kamarád bytostně nevyzná v hodinách. V půl šesté se dočkal.

“Hele vole, sory, pláchnul mi potkan a tak mám zpoždění,” omluvil se Honza ihned ve dveřích.

“Jo, potkan. Ještě tu o Karkulce, ta byla taky dobrá, “rozesmál se Pepa. “Ale vylepšuješ se, minule Ti pláchno metro.”

Dalí se do řeči, jako obvykle. Baruška, jak Honza důvěrně nazýval svoji lásku, byla nejkrásnější bytost s velkýma ..těma, dálepak s krásnýma nohama, chytrá, úžasná, ve všem si rozuměli, byla hotové azurové nebe.

“A jezdí na koních...” pokračoval ve svém dlouhém monologu Honza. “Než-li jde do školy, jede za tím svým Athosem. Hele, tuhle k nim přišla její kámoška a že budeme hrát pexaso..a ona tam byla kobyla, druhá kobyla, přišly mi všechny stejny.”

“Aha..tak to bude dobrá baba,“ skočil mu do řeči už poměrně znuděný posluchač. “Hele, víš ty, proč musí mít žena IQ větší než kůň?”

“Proč?”

“Přece, aby při mytí schodů nevypila vodu z kýble, ten neznáš?” Ožil opět Pepa.

“Blbče. Spíš mi porad' pro Barborku dárek, zítra jí bude devatenáct,“ světil se mu kamarád. Podle toho, jak zvažněl, bylo zřejmé, jak mu na tom dárku moc záleží..

“Když má ráda koně, tak jí kup koňskej salám, ne? Maji ho u vás naprosti v mastně, minule jsem ho tam shodou okolností bral dědovi.” Usoudil naprosto věcně Pepa.

“Ty vole, to je dobrý, to беру! Víš ona Barborka, kromě toho, co jsem Ti o ní řekl, má i smysl pro černej humor, jako já.” Privil zamilovaný přítel a druhý den ráno ten salám skutečně koupil. A k němu natrhal kytici jetele a ke kytce přikoupil ve zverimexu kus sena a k tomu senu v zelenině mrkev. Barborce nakonec zabalil dárek do úhledné krabice ovázané zelenou stuhou – kterou na závěr fixou popsal úhlednými nápisy “Miluji Tě, miluji Tě”.

Měli sraz pod Petřínem u lanovky a když se uviděli, Barborka povídá. “Pojd' k nám, teda, pokud Ti to nevadí. Mamka upekla dort a chce Tě prostě vidět.”

Než-li stačil Honza cokoli říci, už si jej táhla za ruku do blízké Malátovy ulice na ten dort. V levé ruce držel jedním prstem kytici a čtyřma dalšími prsty za provaz tu krabici s darem. A už zvonili na dveře s nápisem “Chvatíkovi”. Sotva podala paní Chvatíková oběma pantofle, sotva se stačil představit, Barborka mu nedočkavě vytrhla z ruky ten úhledně zabalený dárek a poděkovala za kytici, kterou dala ihned do vázi s koňskou hlavou na prostřeném stole.

“Vy také jezdíte na koni?” Optal se rodičů Barči nesměle Honza.

“Samozřejmě, po kom si myslíte, že ta naše holka je,“ objal hrdě otec svoji dceru kolem ramen.

Společenský hovor probíhal bezbolestně, dokud Barča nezačala rozbalovat dárek. Mrkvi se zasmála, seno prý dá tomu svému Athosovi, pak ovšem vytáhla salám.

“Co to je?” zvažněla ihned přítelkyně a Honzovi bylo v té chvíli jasné, že mezi nimi dokonce existují i jisté rozdíly, kterých si doposud nepovšiml.

“Salám, no salám,“ vyschlo Honzovi v hrdle. Paní Chvatíková s panem

Chvatíkem se po sobě podívali a odešli kamsi vedle.

“Myslel jsem si, že půjdeme na Petřín opékat buřty, víš, a neměli je a .. a tak jsem je všude sháněl .. ne ... nedokážeš si představit, jak nikde nic neměli ... a ... a nakonec jsem sehnal akorát salám.”

“Aha...promiň, už to chápu, dobrý nápad. Mohli jsme si koupit u Vietnamce víno. A nezlobíš se, že jsme šli sem?” Usmála se Barča.

“Ale kdepak, rád jsem vaše poznal. Vezmu si ten salám zase zpátky a dám ho doma do mrazáku na příště, “ snažil se Honza vymoci ten dar od své lásky zpět.

V tom však vkročil do místnosti otec. Jakmile uviděl salám, dostal na něj asi chuť, kdo ví, přičichl k němu a povídá: “Co to je za salám?”

“No, salám, asi uherák, neptal jsem se, neptal jsem se...” Zabrblal ve špatné předtuše Honza.

“Blbost, to není uherák. Vy mladíši už ani nepoznáte maďarskej salám. Je to takový divně červený,” nedal se odradit pan Chvatík. “Mohu ochutnat?”

V té chvíli nápadník zbledl jako stěna. Pan Chvatík ukrojil kousek a chvíli ho v zubech zkoumavě žvýkal. Pak se optal: “Hm, ten ještě neznám, pokud se nebudete zlobit, přinesu vám k němu pepř a ocet. Odkud je?”

“Z Tesca od Anděla,” zalhal letitému chovateli koní Honza.

“Hm, mohu trochu užít? Hanko, kde máme ocet?” Zavolal pan Chvatík do kuchyně na ženu. Ta přinesla jídlo a když dojedli, poprosila, zda by mohla také ochutnat. A tak konečně zmizel ten předmět doličný ze stolu.

“Jsi originální,” pochválila Barča při loučení v předsíni Honzu. “Naši totiž nedají celý rok uzenu do huby, nikdy bych nevěřila, že je dostaneš na kus točeňáku.”

Přání

“Cože? Tobě vadí, že Ti pořád vyhazují kočky? V úterý si koupím dvacet deka šunky. Přijdu z práce, pootevřu ledničku a ten Tvůj Macek mi skočí dovnitř, sebere šunku a zmizí s ní venku. Začnu nadávat na kocoura, sebereš mu šunku a prý, aby chudák nebyl škodný, ten můj kus rozdělíš napůl a mně dáš tu menší část. Nediv se, že jsem pak na něj vysazenej!”

“Ale no, no, no, i ty chudáku, aby jsi náhodou nezhubnul,” politovala svého chotě žena.

“A to není všechno. Včera večer jsem šel spát v půl jedné. Ten Tvůj Macek si mi sedne za hlavu a vrčí jak traktor. Oženu se, shodím ho na zem, ty mi rozsvítíš, pak pracně usnu a on si mi lehne za krk a drápe mi do zad. A to není všechno.”

“Ale, i ty chudáku, měl by jsi se v noci slyšet. Pokud tady Macík vrní jak traktor, tak ty vrníš jak buldozer.”

“Neskákej mi do řeči, neskončil jsem. A to není všechno, jdu se oholit, pak si chci vypít kafe, sednu si, jenomže na Macka. Leknu se a rozleju si i to kafe a ještě se opatřím.“

“Ale i ty chudáku, příště budeš šikovnější. Nepolil jsi i Macka, vid’?”

“Tati, vy se tu hádáte?”

Vyběhl Rostík z předsíně.

“To ne, jen si tu povídáme tady o Mackovi.”

“Kdo Tě tati tak polil, máš mokré kalhoty?” Upřel zrak potomek na polité nohavice svého táty.

“To nic, to já sám,” zavrčel otec.

“Tatí, až půjdeš do práce,“ ožilo dítě, „vyděláš tam hodně peněz a koupíš mi stejného Merkura, jakého má Honzík, jo?”

“Snad nemáš na mysli toho, jak jste z něj stavěli posledně auto?”

“Jo, přesně toho. Postavíme si z něj letadlo. Maminka od Honzíka nám říkala, že prý se na něj sežene motor pro letadlo,“ velmi ochotně popsalsvoji prosbu Rost’a.

“Aha a nechceš nějaký menší? Víš Rostíku, ten, který má Honzík, stojí tři tisíce, hodně peněz, rozumíš?” Snažil se vysvětlit Rost’ovi celý problém otec.

Rost’a byl však dítě bystré a tak vymyslel ihned řešení. “Tati, nevádí, pokud je moc drahý, uděláme to jinak. Napíše si o něj Ježíškovi, jo? Ježíšek nám ho přinese zadarmo, víš? Až domu a pod stromček. Vím přeci, že ani ty ani maminka nemáte teď moc peněz.” Zamrkalo soucitně dítě.

“To je vlastně pravda,“ usmál se otec. „Ježíšek Rostíku nosí hodně dárků. A Tys byl po celý rok moc hodný. Ten Merkur je akorát hodně těžký, mám jen obavu, aby ho unesl,“ snažila se bleskurychle hlava rodiny přijít na další možný problém s nadílkou.

“Ježíšek?“ Podivil se Rost’a. „Unese tati, Ježíšek má sílu a ohromná křídla. Víš Ty, pro kolik dětí musí nosit dárky? Nosí kola, koloběžky, lyže, boty, domy...neboj!“ A pak dospělácky poplácal táto po zádech.

“To je pravda Rost’o, akorát, jen aby ten Merkur Ježíšek sehnal,“ snažil se probudit poslední možnost neuskutečněné prosby otec.

“Blbost. Je všemocný, sám jsi to říkal. Sežene ho, uvidíš. Neboj.” Zamrkalo opět soucitně dítě.

“Já jsem mu už včera namalovala obrázek,“ pochlubila se záhy se svým výtvozem Anežka.

“Fakt? Tak mi ho Anežko přines ukázat.”

“Tady to je pejsek. Ježíšek nosí i pejsky, že jo?”

“Určitě Anežko, vždyť jsem tady Rost’ovi říkal, že je všemocný,” promnula si unaveně oči hlava domácnosti a vstala, aby si došla převléci kalhoty.”Ale nakresli ještě jeden obrázek a toho pejska tam namaluj většího, abych se konečně zbavil Macka.”

Táta rodiny si pak rychle převlékl kalhoty, zamával od branky dětem a ženě a odešel do práce. Po celý den přemýšlel, kde by tu stavebnici pro Rost’u sehnal. Místo oběda otevřel notebook a probíral se inzercí. Dva tisíce do výplaty, budou muset koupit ještě kapra a nějaké maličkosti pro příbuzné, koupě nové takto drahé stavebnice nepřicházela v úvahu. Starší stavebnice po dětech se jevila jako jedinné záchranné řešení. Markura se však nikdo nechtěl vzdát. A tak po práci vrávoral polňačkou domů a přemýšlel, kde by na tu stavebnici sehnal potřebné peníze. „Nebude to jednoduché,“ mumlal si cestou, „do práce vyrazím v osm, přijdu v šest, všichni po mne něco chtějí a teď, jak vydělat další korunu, to mi tedy pane Bože pověz.“

Na chalupě za oknem už byly pro Ježíška připraveny dva obrázky. Voskovkou namalovaný červený pes a pak asi také voskovkou namalovaná věc, která připomínala věž, nebo domek, těžko říci, co si pod tím vším autor přesně představoval.

Otec tedy otevřel dveře v předtuše dalších nesplnitelných požadavků a děti se mu vyhrnuly jako obvykle vstříc. “Rost’o, cos to namaloval pro toho Ježíška za obrázek?” Optal se opatrně.

“Přeci raketu!”

“Od Ježíška?”

“Jasně, až nám tati Ježíšek tati přinese ten Merkur, vyrobíme z něj raketu a poletíme za ním do nebe. Hele – tady to zapálíme a buch. Víš ty, kolik má Ježíšek v nebi hraček? Těšíš se tam taky, že jo?”

“Rost’o, Ježíšek přeci neprovozuje tam v těch mracích ani obchodní centrum ani hračkářství. Navíc z Merkura nám ta raketa nepoletí, protože bude moc těžká.”

“A proč?” Vyvalil zoufale oči Rost’a.

“Protože Merkur nevyrobí stavebnici z letecké oceli. Hele, co kdybychom zašli raději za Ježíškem do kostela a tu raketu vyrobili z něčeho jiného? Vložíme do ní dopis, zapálíme ji a ten Tvůj vzkaz mu do nebe tou raketou pošleme, co říkáš?”

“Když je to tati tak, toho Merkura nechci. Ale tu raketu jo. Tu ať mi tedy přinese, určitě je drahá.” Ukázal opět učitelsky prstem vzhůru Rost’a.

“No, uvidíš, zda tu raketu Ježíšek dokáže vyrobit,” nenápadně poznamenal otec.

“Vždyť je všemocný, pořádat Ti to povídám. Ježíšek umí vyrobit

všechno, člověka, tramvaj, kocoura i raketu.” Vyběhlo dítě a šlo namalovat další obrázek.

“Ten na tom okně se Ti Rost’o povedl, Ježíšek pozná, že jde o raketu,” snažil se o pochvalu celého záchranného řešení Vánoc otec.

“Raději namaluji ještě jednu, sám jsi nepoznal, o co jde,” ozvalo se od stolku dítě s pastelkami.

Otec pohlédl nenápadně vzhůru a poděkoval za vyslyšení. “Díky. A Bože, pokud mi dáš klid i od Macka, má všechna přání, která k Tobě mám, budou vyslyšena..” Neopomněl dodat na konec a odešel do kuchyně si uvařit konečně kafe.

Macek spal spokojeně na židli a předl s packama zkroucenýma dopředu, jakoby se modlil. Své pohodlí si uměl prostě dobře zajistit.

Kdo ho tam zakopal

„Tati, kdo tam zakopal toho pána?“ Optal se mne František a já mu tolik rozuměl. Dítě, kterému ukážete na hrob plný čerstvých věnců a kterému vysvětlíte podstatu jeho výzdoby, se ve čtyřech letech zpravidla nezeptá na nic jiného.

„A proč umřel? Můžeme se na něj podívat?“

Nadzvedl jsem tedy věnec, pak druhý.

“Jak Františku vidíš, nelhal jsem Ti. Ten pán buď utekl a nebo ho tam někdo zakopal. Pod věncem prostě není.”

“Ten chlap, který tam toho pána zakopal, musel být tati nějaký lump, že jo?”

“Ale ne, to byl zdejší pan hrobník. Má takovou práci – já dělám na počítači a on zase zakopává nebožtíky. Práce jako práce.”

“A co je to nebožtík?”

Podobná témata nelze odbýt slovy nevím, o tom si popovídáme později či tichým nic neříkajícím úsměvem. A tak nastal čas povyprávět svému dítěti něco o neviditelné dušičce, která je, jak mnozí věříme, nesmrtelná.

“Nebožtík je Františku každý, kdo umře. Jeho tělíčko zakope tady pan hrobník a jeho živá dušička, ve kterou se každý z nás po smrti promění, uteče do nebe.”

„A jak vypadá ta neviditelná dušička?“

Chvilí jsem rozpačitě přemýšlel, jak ukázat dítěti neviditelnou věc. Bylo léto a skrze stromy se ubíral horký vítr. Šli jsme domů a František se neustále nedočkavě těšil, až se setká s tou duší. Slíbil jsem mu, že mu nějakou neviditelnou věc ukážu, pokud sní celý oběd bez odmouvaní. Vylízal talíř až do dna jako kocour a hned řádonil po praktické ukázce.

„Když Ti fouknu do vlasů, také neuvidíš můj dech. Podívej. A nebo Ti ukážu ještě něco,“ mrkl jsem na Františka, který měl přivřené oči a liboval si ve foukání. Pak jsem ponořil do plechovky s dešťovou vodou stéblo a přenesl kapku na kámen. Drželi jsme se za ruce, dokud po kapce nezbyla na kameni suchá hnědá skvrna.“

„A je pryč. Kam zmizela?“ Podivil se František.

„Duše té kapky opustila tělíčko a zmizela do nebe. Zanechala tu po sobě jen tuto špinu, hrobeček, který už k ničemu není. V nebi ta kapka potká další kapky z plechovky či z rybníka, které se proměnily v onu neviditelnou dušičku stejně jako ta naše. Pomazlí se tam a nakonec spadnou všechny zpět na zem. Proto vše v přírodě po dešti tak hezky voní, jako v ráji. Už tomu rozumíš?“

„Zkus to taky, vyzval jsem Františka. Nelenil a hbitě obrátil celou plechovku vody na to samé místo. A tak jsme čekali celou věčnost. Kámen skutečně uschnul, dítě jávalo a polilo kámen z další plechovky podruhé.

„A jak to vypadá tati v nebi? Líbí se to tam dušičkám.“

“Bajo, v nebi se jim moc líbí.”

“Bajo říká Bajaja. On už umřel a je tam taky, že jo?” Rozsvítily se oči znalce černobílé pohádky, kterou musí alespoň jednou týdně vidět.

„V nebi jsem ještě nebyl, ale leccos jsem o něm slyšel. Bajaja tam běhá i s tím svým Šemíkem. A drak tam chrní pod obláčkem. Dokonce i princezny a princové tam prý mají své nebeské zámky.“

“Podíváme se tam, že jo?”

“Jednou určitě. Ale až umřeme a to bude ještě za dlouho.” Zasmál jsem se.

“Tak mi alespoň někdy ukaž toho pana hrobníka,“ cumlal si ukazováček František očima zkoumaje mračna, zda z nich odněkud nevykoukne dračí ocas.

František večer spokojeně usnul a já si sedl do pokoje. Hodiny ukazovaly půl jedenáctou a od sousedů bylo slyšet dozvuky televize. Jsou mu čtyři – na to období se moc dobře pamatuji – na ty své vlastní slzy pod peřinou. Spal jsem s kočkou Mícou, která se nám jednoho dne po žních nevrátila – a já si tenkrát poprvé domyslel podstatu koloběhu života. Vše nové smývá staré, aby byl svět svěží a čistý, aby pavouci nezanechávali v koutech věčné pavučiny, aby se nezaprášila jediná hvězda, aby ani jedna chvíle na světě nezevšedněla.

Snad se nakonec i my musíme kdesi v tom nebi opětovně narodit, abychom mohli žít bez těla a věčně. Nikdy jsem se popravdě řečeno nad těmito detaily nezamýšlel. A nebo ano a už jsem na své otázky už zapomněl.

Uvařil jsem si čaj a vymýšlel pro strýčka Příhodu celou řadu všemožných otázek a odpovědí.

Bydlí v nebi i dinosauři? A kam tam chodí lidi na záchod? Jak vypadají princové a princezny, kterým je pět set let? Proč nespadnou? Ráno bylo pod mrakem a František se mne nezeptal na nic. S Anežkou jezdil na odstrkovadlech a užíval si dětského léta.

Popravdě řečeno jsem se těšil na další dotazy, neboť má fantazie pracovala na plné obrátky a tak nějak jsem se chtěl dítěti pochlubit svou připraveností.

Večer jsme se vrátili domů a on se mne skutečně k danému tématu na něco zeptal: „Tati a až budu i já ta dušička, budeš tam i ty, Aní a mamí a babí a děda a taky druhá babí a druhý děda?“

Zeptal se mne prostě na to jediné podstatné – zda neztratí jednu ty, které má rád.

„Určitě,“ odpověděl jsem rychle a František mi hned skočil do řeči.

„Tak to je dobrý. Vezmu si tam s sebou ten svůj meč a helmu a taky štít a všechny vás tam před tím drakem ochráním.“

Zajásal a běžel do hraček zkontrolovat tu svoji nebeskou výstroj.

Vítr a jeho stín

Klopýtal

jak lípa, která nerozkvétá
uprostřed medové aleje,
jak začátek na konci světa
- zbytečná báseň
nedopsaná věta
jak srdce, které se o koš rozbije
Adijé

Závoj

Ve spadáných hruškách
šustí podzimní kos,

pomalu rudnou
řapíkům dlaně.
Než-li pot v tričku
slíže minulost,
podcházím sadem
a dívám se na ně -
obtěžkané ruce
stromů, které kvetly
májovou mízou
- na berle z jiných
zlámaných větví
navázal neznámý,
který tu šel.
Svázal je špagátky
a ruce se svlékly,
po křídlech léta
zbyl na prstech
pel

"O slovenských dejinách som sa v škole takmer nič nedozvedela!"

ROZHOVOR – BLAŽENA OVSENÁ

S Blaženou Ovsenou, autorkou knihy „Pátranie po tajných slovenských dejinách a slovenskom duchu“ (vydal Eko-konzult v roce 2014) jsem se setkal na Martinské poetické jeseni. Zaujala mě svým vyprávěním o historických knihách, pátrajících po původu Slováků, ale i dalších významných osobnostech dějin našich východních přátel. Především jejich zcela jiným výkladem než jak jsem znal ze školy a z odborné literatury.

Knihu jsem dostal s věnováním a rychle jsem se do ní začel. I když četba vyžaduje mimořádnou pozornost, čas rozmyslet si uveřejněné, přečetl jsem ji velmi rychle. Vám ji také vřele doporučuji (zájemcům případně půjčím). Věděl jsem, že autorku požádám o rozhovor nejen o této knize.

- Paní Blaženo, jak jste se k psaní historických knih a jejich studiu dostala? Vystudovala jste nějaké humanitní obory? Nebo je to váš koníček?

Václav, ďakujem Vám za pozvanie k rozhovoru. Skôr ako začnem, chcela by som pozdraviť všetkých čitateľov Vášho časopisu ČAJ a odovzdať

vrúčne pozdravy zo Slovenska. To, že máme k sebe stále blízko, dokazuje aj fakt, že sa už niekoľkokrát za sebou každoročne spolu stretávame na MAPOJ-i, Martinskej poetickej jeseni, podujatí literátov z rôznych krajín. Vlastne práve vďaka tejto literárnej akcii sme sa aj spoznali. Raz musím aj ja prísť do Jičína, aby som vám návštevu oplátila.

Teraz k Vaším otázkam. Hneď na začiatok prezradím, že nie som vyštudovaná historička. K histórii som sa dostala vďaka svojej chudobe. Aby som našla a pochopila príčiny slovenskej chudoby, musela som zájsť do minulosti. Na základnej škole sme na hodinách dejepisu preleteli obdobie takzvanej "Veľkej Moravy" rýchlosťou svetla a potom sme sa venovali takmer výhradne českým dejinám a českým kráľom, nakoľko tí uhorskí neboli pre nás, Slovákov, zaujímaví. Navyše nám bolo povedané, že vlastných slovenských kráľov sme nikdy nemali. Tak sa stalo, že o slovenských dejinách som sa v škole takmer nič nedozvedela. Netuším, či bolo zámerom čechoslovakistického establišmentu vymazať mojej generácii pamäť na slovenské dejiny alebo sa iba jednalo o neprofesionalitu slovenských tvorcov učebníc dejepisu.

Až na hodine slovenčiny som sa ako mladá žiačka konečne dozvedela niečo o Slovákoch. Naša národne zanietená slovenčínarka do nás buchátni vbíjala slovenskú gramatiku. Stále iba spomínala Ľudovíta Štúra a veci národné. To bolo len samé: Štúr sem, Štúr tam. Vraj nie na hlave, ale v hlave treba mať. Drilovala nás ako vojakov v zmysle: ťažko na cvičisku, ľahko na bojisku. Hučala do nás, že máme málo troviť a veľa tvoriť, ako Štúr, lebo my sme budúcnosť slovenského národa. Práve ona nás prvýkrát zasvätila do komplikovaných slovensko-maďarských vzťahov. Keď som bola ako dieťa s rodičmi na dovolenke pri Balatone, nechápala som, prečo nerozumiem maďarčine, pritom v Česku som češtine rozumela celkom dobre. Prečo na jednej strane sídlil národ príbuzný a na druhej úplne odlišný? Práve táto slovenčínarka nám v škole prezradila, že Maďari kedysi obsadili našu zem a že kraje okolo Balatonu boli vtedy obývané Slovákami. Keď som už bola dospelá, zháňala som informácie o jednom človekovi, vtedy už nebohom, ktorý pre mňa veľa znamenal v období dospievania. Navštívila som preto jedného starého muža, ktorý ho poznal, a začali sme spolu spomínať na staré časy. Akosi vtedy padla reč aj na *Veľkú Moravu*. Vtedy ten dôchodca zdvihol kostnatý ukazovák, protestne ním zamával a stareckým hlasom zaprotestoval: "*Žiadna Veľká Morava! Veľké Slovensko!*" Hoci ten pán bol dovtedy úplne úžasný, v tomto momente u mňa veľmi klesol. Zrazu som ho považovala za blázna a nacionalistu. Lenže on vtedy vytiahol z knižnice jednu knihu a podal mi ju. Napísal ju Tomáš Veteška a volala sa *Veľkoslovenská ríša*. Hneď som si knižku požičala a doma som ju

doslova zhltna. Presvedčila ma však len čiastočne. Potom som dlhé roky o históriu vôbec nezavadila, pretože som riešila iné životné problémy. Až potom raz som sa rozhodla napísať poriadny slovenský gej román. Povedala som si, že ak mám písať o gejoch, tak ich chcem spojiť s niečím naozaj netradičným – napríklad so slovenskou históriou. Chcela som napísať gej román, v ktorom by som zbúrala stereotypy o gejoch – že gejovia sú len zženštilí muži, ktorí sa chodia vytáčať do gejbarov. Ja som chcela ukázať slovenských homosexuálov, ktorí by boli slovenskými vlastencami v omnoho väčšej miere než to o sebe tvrdia napríklad niektoré vyholené kapustné hlavy. Okrem toho ten gej román, mimochodom sa volá *Neviditeľný zdroj*, mal trochu zachytiť súčasnú spoločenskú situáciu na Slovensku a život homosexuálnej menšiny. Podľa môjho názoru doteraz okrem môjho románu nevyšiel žiadny poriadny slovenský gej román, ktorý by pre budúce generácie hĺbkovo dokumentoval, ako sa asi žilo gejom na Slovensku. Nech sa na mňa neurazia ostatní autori, ale súčasné existujúce gej romány považujem za nudné a plytké. Môj román mal aj ďalší cieľ – mal pomôcť jednému mladému homosexuálovi nájsť lásku – ale o tom sa dočítate až v samotnom príbehu. O románe prezradím len toľko, že je tiež trochu o slovenskej histórii a rieši filozofickú otázku návodu na šťastie. Aby som mohla napísať tento gej román zmiešaný so slovenskou históriou, musela som začať po tej slovenskej histórii pátrať, lebo ako som už povedala skôr, v škole som sa toho o slovenských dejinách veľa nedozvedela. Objavila som ďalšie knihy, avšak bolo ich málo. Jedna sa volala *Najstaršie dejiny slovenských kráľovstiev* a napísal ju Rudolf Irša, z môjho pohľadu novodobý priekopník v šírení nového pohľadu na slovenské dejiny. V škole sme sa učili, že Slováci nikdy nemali vlastné kráľovstvo, a tu zrazu bola kniha, ktorá hovorila o slovenských kráľovstvách v množnom čísle! Zrazu mali Slováci rovno tri kráľovstvá! Najskôr som knihu považovala za nezmysel, doslova ma miestami rozčuľovala, no potom som ju skúmala viac a viac, až som nakoniec musela dať autorovi Iršovi čiastočne zapravdu. Slováci mali hneď niekoľko kráľovstiev, je to len vecou uhla pohľadu.

Keď som ako tak odhalila slovenskú históriu, napísala som o nej v mojom gej románe *Neviditeľný zdroj*. Lenže keď *Neviditeľný zdroj* vyšiel v elektronickej verzii, stretla som sa s názormi, že predsa slovenské dejiny, ako som ich tam predstavila, sú len mojou literárnou fikciou ako vlastne celý román. Mierne ma to pobúrilo, tak raz, keď som bola zase nezamestnaná v našej hladovej horskej doline, rozhodla som sa, že za ten čas, kým si nájdem robotu, spravím aspoň niečo užitočné a spíšem svoje články a poznatky z môjho historického portálu *sclabonia.sk*, aby som ich

vydala ako eknihu a zadarmo ju ponúkla čitateľom na naštartovanie duchovnej obrody.

Keďže slovenské dejiny boli na začiatku predtým mnou utajené a ja som po nich musela pátrať, nazvala som knihu príznačne *Pátranie po tajných slovenských dejinách a slovenskom duchu*. Prečo aj pátranie po *slovenskom duchu*? Lebo duchovno, ktoré teraz na Slovensku vládne – konkrétne mám na mysli väčšinové katolícke duchovno – nie je pravé slovenské. Kresťanstvo je u nás síce tradičné, ale nie je pôvodné. Z pôvodného drievneho duchovna zostali len čriepky, z ktorých som sa pokúsila poskladať akú-takú mozaiku. Za príčinou slovenskej chudoby a nevráživosti voči gejom som totiž videla práve monoteistické kresťanské duchovno, ktoré bolo našim predkom násilne nanútené, aby ich duchovne ovládlo a obralo o jazyk a najmä o slobodu, ktorá bola podľa starých kroník medzi Slovanmi najviac cenená. Bol to práve rímsky pápež, kresťanský duchovný vodca, kto zakázal slovenčinu, náš jazyk, pri bohoslužbách a kto vydal príkaz na vyhnanie šíriteľov slovenského písma. Keby slovenčinu nebol zakázal, dnes by existovalo omnoho väčšie Slovensko než to súčasné malé. Maďari by nikdy neboli pomadžarčili slovenský národ, keby ten bol mal svoje písmo.

Trochu dlhý úvod, pravda? Ale aspoň poznáte súvislosti, ktoré sú s knihou spojené.

- Můžete nám v krátkosti představit Vaše vydané knihy?

Zatiaľ som vydala len tri knihy. Rozsiahly gej román *Neviditeľný zdroj* vyšiel ako eknihu v roku 2013.

Román *Adam*, ktorý je predkračovaním románu *Neviditeľný zdroj*, vyšiel neskôr, konkrétne v roku 2015, ako eknihu. V románe *Adam* si mladý Adam nakoniec prizná, že ho priťahujú chalani a po ťažkom vnútornom boji sa konečne rozhodne ísť na svoje prvé gej stretnutie.

Napokon som vydala eknihu *Pátranie po tajných slovenských dejinách a slovenskom duchu, alebo všetko, čo ste chceli vedieť o duchovnej obrode slovenského národa, ale nemali ste sa koho opýtať*. Tá vyšla najskôr ako eknihu v roku 2014. Kniha *Pátranie...* mala totiž poslúžiť na duchovnú obrodu slovenského národa, na návrat k starým drievnym zvykom, k prírode, k tepu Slnka a k duchovnej slobode. Čitateľom sa eknihu páčila, tak mi sami sprostredkovali kontakt s vydavateľom a potom to už bol rýchly proces. Vydavateľstvo Eko-konzult sa totiž zameriava na literatúru, ktorá vyžaduje kritické myslenie. To knihu vydalo so skráteným názvom v tlačenej forme tiež v roku 2014.

- Ale vraťme sa k té výše uvedené. Pri čtení jsem zjistil, že „Pátranie ...“ se liší od oficiálních závěrů vyučovaných ve škole. Jsou opravdu slovenské dějiny tajné?

Podľa mňa sú. Vedeli ste napríklad o tom, že na Slovensku máme obdobu "Čínskeho múru", takzvaný *Val obrov*, ktorý sa tiahne niekoľko desiatok kilometrov pozdĺž rieky Hron, aby potom pokračoval niekoľko sto kilometrov v dnešnom Maďarsku a Rumunsku? Vedeli ste o tom, že na Slovensku existuje nevýslovné hradisko s neprekonateľnými valmi, ktoré nikde v strednej Európe nemá obdobu? Vedeli ste o tom, že východoslovenské kopce sú posiate tisíckami mohýl z neskoršej doby kamennej? Nevedeli ste o tom? Tak vidíte, že slovenské dejiny sú tajné. Keby ste takýto "Čínsky múr", nevýslovné hradisko alebo mohyly mali v Česku, tak by sme o tom určite všetci vedeli.

- Vím, že se kniha nedá představit v několika větách, ale přesto, můžete krátce říct, v čem jsou největší nepravdy oficiálních slovenských dějin?

Treba si uvedomiť, že Slováci po páde Svätoplukovej ríše – naschvál teraz nehovorím jej meno – uviazli v područí cudzích národov. Spolu so stratou vlády prišlo prepisovanie a premazávanie dejín a všetkého slovenského. Z veľkého slovenského národa sa napokon stal malý slovenský národ, o ktorom si po mnohých stovkách rokov nikto nedokázal predstaviť, že by v minulosti mohol predstavovať dominantnú mocnosť v Karpatskej kotline. Nástupníckymi národmi po Svätoplukovej ríši sa stali Maďari, vy – Česi, potom rakúski Nemci a Poliaci. Nebolo v nikoho záujme napísať o takých dejinách, v ktorých by Slováci boli čo i len spomenutí, nebudaj nejaká pozitívne vykreslení. Ako dôkaz prepisovania histórie môže poslúžiť *Anonymova Uhorská kronika*, v ktorej anonymný kronikár P na objednávku istého priateľa spravil z Maďarov hrdinov a zo Slovákov hlupákov. Sám anonymný kronikár P tento zámer v úvode kroniky priznáva. Nepáčilo sa mu totiž, že slovenskí igrijci spievajú o maďarskom zaujatí vlasti iný príbeh, v ktorom Maďari nie sú vykreslení veľmi honosne.

Nemecká historiografia prezmenu útočila proti všetkým Slovanom. Slovinci si to odskákali najviac. Hoci *Povešť dávnych čias* zapísaná ruským kronikárom Nestorom tvrdí, že pravlasť Slovanov bola na rieke Dunaji niekde tam, kde sa nachádza Uhorská a Bulharská zem, odkiaľ sa Slovania po zaujatí zeme Vlachmi rozišli do nových krajín, okrem iného na Moravu, do Čiech, do Poľska, alebo Ruska. Napriek tomu nemecká veľkogermánska historiografia razila teóriu o tom, že pravlasť Slovanov bola niekde ďaleko v Pripjat'ských močiaroch na juhu Bieloruska, odkiaľ sa Slovania prvýkrát až v 6. storočí začali sťahovať na juh, smerom na Balkán. Podľa mňa

Slovania opustili Karpatskú kotlinu pred 6. storočím a v 6. storočí sa len vrátili do svojej pôvodnej vlasti. Takto káže úplne elementárna logika. Česká historiografia prezmenu potrebovala oslabiť sebavedomie svojho menšieho slovenského brata, lebo sa nepatriilo, aby menší mal slávnejšiu a staršiu históriu ako jeho väčší súrodenec, preto zaviedla pre predkov Slovákov pomenovanie *Slověni* a pre ich jazyk názov *staroslověncina*. Táto terminológia sa potom pretláčala aj na Slovensku v tvare *Slovieni* a *starosloviěncina* bez toho, aby sa tieto slová preložili do slovenčiny. My na Slovensku totiž nehovoríme *věnc*, ale *veniec*, nehovoríme *vědet*, ale *vedieť*. Väčšinou tam, kde vy máte v slovách *ě*, my máme obyčane *e* alebo široké *ä*. Stali sa teda dve veci – na jednej strane ste vy, Česi, prebrali slovenskú verziu nášho mena, pretože hovoríte *Slovensko*, hoci po správnosti by ste mali hovoriť *Slověnsko*, a naši titulovaní historici prebrali zase českú verziu *Slověň/Sloviěn*, hoci po správnosti ju mali preložiť na *Sloven*, resp. *Slovän*. Pôvodne však bol ten názov s *e*, *Sloven*, lebo tak bol dávno prebratý do gréčtiny ako *Sclavenoi*, nie *Sclaviěnoi*. Toto ukázal významný slovenský etymológ prof. Šimon Ondruš v knihe *Odtajnené trezory slov*. Zmena jediného písmenka v našom mene podlomila slovenské sebavedomie natoľko, že dnes Slováci pochybujú aj o tom, či tu boli pred Maďarmi. Myslia si, že tu pred nimi žil nejaký cudzí *sloviensky* národ. Ďalším falšovaním dejín je názov *Velká Morava*. *Velká Morava* u nás na Slovensku, ani na vašej českej Morave nikdy neexistovala. V knihe *Pátranie...* citujem Jordanesa zo 6. storočia, ktorý píše, že *Velká Morava* (*Megalé Moravia*), *bývalá krajina Svätoplukova*, sa 1) nachádzala na juh(!!) od Maďarov, 2) bola nepokrstená(!!) a 3) nad(!!) ňou sa nachádzala rieka Mureš, ktorá tečie z dnešného Rumunska a vlieva sa do rieky Tisy. Boli totiž dva kmene Moravanov opísané v kronikách, jeden sa po latinsky nazýval *Marhari* a druhí *Merehani*. Nepokrstená *Velká Morava* bola najskôr zemou tých druhých Moravanov v dnešnom Srbsku. V Srbsku na tomto mieste tečie rieka *Velika Morava*. Spomínaná rieka *Mureš* je v preklade vlastne tiež *Morava*. Okrem toho v Rakúsku tečia rieka *Mura*, ktorá je v preklade tiež pravdepodobne *Morava*. *Moráv* bolo niekoľko. Zato Svätoplukova RÍŠA sa v kronikách vôbec nenazýva *Moravou*, ale v singulári *Slovenskou zemou*, ktorá bola za Svätopluka už dávno pokrstená. Táto *Slovenská zem* mala tri slovenské kniežatstvá – Rastislavove, potom Svätoplukove s centrom v Nitre a Kocel'ove pri Balatone. Historici robia chybu, lebo aj keď *Velká Morava*, ktorú spomína Jordanes, bola naozaj krajinou Svätoplukovou, v skutočnosti mal Svätopluk okrem tejto krajiny ešte aj iné zeme, ktorým vládol. Keď sa potom Svätopluk stal kráľom, tak pápež, najväčšia vtedajšia duchovná autorita v Európe, ho tituloval titulom

Rex Sclavorum, teda *kráľ Slovákov*, nie *kráľ Moravanov*. Českí historici zvyčajne protiargumentujú, že ten preklad znie *kráľ Slovanov*, ale pomenovanie *Slovan* je len novodobým výmyslom, rovnako ako aj pomenovanie *Slovák*. Keby tieto nové umelé pojmy neboli vymyslené, tak namiesto *kráľa Slovanov* by sme mali *kráľa Slovenov* a namiesto *Slovákov* by sme mali *Slovenov*, lebo Slováci sa pôvodne volali *Sloveni/Sloväni*. Tak by sme vlastne dostali, že Svätopluk bol *slovenský kráľ*. Svätopluk nemohol byť kráľom všetkých Slovanov, lebo nevládol napríklad Bulharom alebo Rusom.

Historici zabúdajú na fakt, že okrem mnohých slovanských kmeňov existoval aj jeden kmeň, ktorého vlastné meno bolo *Sloveni*. Kronikár Nestor píše, že títo *Sloveni* žili na strednom Dunaji a boli podmanení Uhrami. Boli to teda *Dunajskí Sloveni*, od ktorých sme my, Slováci, pozostatkom.

O tom, že Uhorsko sa pôvodne nazývalo *Slovenskom*, teda nie *Moravou*, píše napríklad aj *Uhorsko-poľská kronika*. Tá zem sa volala *Sclavonia*, čo je grécko-latinský názov pre naše Slovensko. Treba priznať, že v kronikách sa píše o Svätoplukovi aj ako o *kráľovi Moravy*, no to sa nevylučuje s tým, že celá jeho zem sa nazývala *Slovenskou zemou*.

Okrem toho "veľkomoravská" história sa v prevažnej miere odohrávala práve na našom Slovensku. Vlastne všetky zaznamenané hrady, ktoré súvisia so Svätoplukovou ríšou, sa nachádzajú na dnešnom Slovensku, či už to bol Rastislavov *Devín (Dowina)*, na ktorom sa Rastislav raz ukrýval pred Frankami, alebo *Bratislava (Preslauspurch)*, kde sa odohrala posledná známa bitka vo "veľkomoravskej" histórii, alebo Svätoplukova *Nitra*, v ktorej Svätopluk začínal ako nitrianske knieža. Po dávnej *Slovenskej zemi* sa nám zachovali mená krajín *Slovenska, Slovinska* a *Slavónska*. Dávna *Slovenská zem* siahala až tak ďaleko, ako je Chorvátsko, a zaberala takmer celú Karpatskú kotlinu, ktorá je oproti českej kotline neporovnateľne väčšia, preto aj procesy, ktoré v nej prebiehali, boli politicky významnejšie. Navyše meno kráľa Rastislava sa vo franských análoch objavuje takmer výhradne v slovenskej forme s písmenom *a* (*Rastizi, Rastislaus, Ratzidus - Rastic*), ani raz nie v českej alebo ruskej forme s *o* (*Rostislav*).

Treba si uvedomiť, že podľa Nestora bola Morava osídlená zo Slovenskej zeme. Morava v skutočnosti prináleží viac k Slovensku ako k Čechám, pretože Morava spolu so Slovenskom patria do povodia Dunaja a Čierneho mora. Čechy (bez Moravy) zase patria, podobne ako nemecké zeme, Polabskí Slovania a Poľsko, do povodia severných morí. Preto ako národ budete vždy čeliť tlaku Nemcov. Polabskí Slovania už tomu tlaku podľahli. Čo sa týka Čiech, tak v súvislosti s nimi sa stal zaujímavý paradox. Kým

Čechy (bez Moravy) sa mali prirodzene stať nemeckou zemou, lebo patrí do povodia nemeckých zemí, Rakúsko malo byť prezmenou pôvodne slovanské, pretože Slovania/Sloveni obývajú povodie Dunaja, do ktorého Rakúsko patrí. Táto zámena je veľmi pozoruhodná a samozrejme viedla, vedie a bude viesť k medzinárodným pnutiam.

Keď sa vrátim naspäť k Rastislavovi a inému výkladu dejín, oficiálna historiografia kladie Rastislavove sídlo do Valov pri Mikulčiciach, resp. do Starého Mesta pri Uherskom Hradišti. *Fuldské letopisy* však opisujú Rastislavov hrad ako *nevýslovnú a medzi najstaršími nepodobnú pevnosť*. Podľa prof. Jána Stanislava sa jedná o *Devín*. Ja osobne som však videla iba jedno také hradisko, ktoré vo mne vyvolalo presne rovnaké dojmy ako u kronikára *Fuldských letopisov*. Jednalo sa o *nevýslovnú a medzi najstaršími nepodobnú pevnosť* v dnešnej obci Biňa, neďaleko Štúrova a Ostrihomu. Jej história siaha možno až do druhého storočia n.l., kedy nad Hronom táboril rímsky cisár Markus Aurélius. Má sa za to, že to mohlo byť práve na mieste dnešnej obce Biňa. Podľa mojich informácií malo byť toto hradisko postavené práve v období, keď panoval knieža Rastislav. Mikulčice opisu nevýslovného hradu vôbec nezodpovedajú, pretože sú také malé, že by sa do Bíny vmestili desaťkrát, pričom Bína výškou valov prekonáva Mikulčice štyrikrát. Pohansko pri Břeclave, jedno z najväčších moravských hradísk, by sa do Bíny vmestilo štyrikrát. Otázkou zostáva, ako bolo na tom Uherské Hradište. To by ešte teoreticky mohlo prichádzať do úvahy ako hlavné mesto. Treba to preskúmať.

- Jaká byla reakce veřejnosti na Vaše knihy? A co církev? Viz str. 138 – „Stačí nám nahradit' Ježíša Krista Slnkom a máme naspät' slovenské drevne duchovno“ nebo třeba str. 136 – „Zmyslom života je prežiť ho podľa vlastných predstáv o šťastí, nie podľa predstáv katolíckých biskupov.“

Verejnosť reagovala pozitívne, veď sa dožadovala knihy v tlačenej podobe. Problém bol s oficiálnymi historikmi, ktorí sa podľa mňa nedokázali preniesť cez fakt, že kniha amatérky sa predáva lepšie ako ich zastaralé odborné omáčky. V reakcii na ich kritiku bola moja kniha v jednom kníhkupectve dokonca označovaná nálepkou "kontroverzné čítanie". Na Slovensku sú stále veľké sily, ktoré zabraňujú duchovnej obrode slovenského národa. Nie je to nič nové, dialo sa to aj v minulosti iným autorom. Len ako príklad uvediem knihu *Slovenský juh v stredoveku* od prof. Jána Stanislava, ktorá dokazuje, že celé dnešné Maďarsko bolo kedysi posiate obcami, horami a riekami so slovenskými menami. Táto kniha bola za komunizmu na príkaz predsedu vlády Viliama Širokého, rodáka z

bratislavskej maďarónskej rodiny, vyradená z predaja a knižníc. Podobne kniha Ľudovíta Štúra *Slovanstvo a svet budúcnosti* vyšla na Slovensku až po Nežnej revolúcii. Dovtedy bola na Slovensku tabu. Štúra pre jeho názory a činnosť dokonca vyhodili z lýcea. Verím tom, že keby som bola profesionálnou historičkou, tak by som bola aj ja už dávno vyhodená z práce. Cirkev zatiaľ oficiálne nezareagovala nijako. Ale asi to nebude iba taká náhoda, že práve historik, ktorý stál na čele honu na čarodejnice a organizoval pamflety a kolokvia proti historiografickým dielam amatérov, mal veľmi úzke väzby práve na cirkev, keďže v minulosti pôsobil vo funkcii riaditeľa cirkevného odboru Ministerstva kultúry.

- Dovolím si jen krátce otevřít několik témat z knihy, bylo by jich mnohem víc, ale náš prostor pro rozhovor je omezený, tak třeba na str. 51- 54 píšete o významu stromů a slunce. A opravdu symbolizují Vánoce nové slunce? A má tedy Slovensko ve znaku vánoční stromeček (viz str. 55)?

Vianoce sú pôvodne pohanským sviatkom zimného Slnovratu, znovuzrodenia Slnka. Pôvodne sa ten sviatok po slovensky nazýval *Kračuň*, tipujem asi podľa slnečného boha, a toto meno sa dodnes zachovalo v maďarčine v prevzatej forme *Karácsony* (*Karáčoň*). Napokon sa u nás viac uchytilo pomenovanie *Vianoce*. Etymologicky slovo *Vianoce* pochádza z nemčiny *Weihe-nachten*, teda *Sväté Noci*. Etymologicky slovo *svätý* znamená *veľký, dlhý, večný*. Takže *Vianoce* sú v skutočnosti *Dlhé Noci/Veľké Noci*. Sú to tri po sebe nasledujúce najdlhšie noci v roku. Na Vianoce sa nenarodil malý Ježiš, ale nové Slnko.

Kresťanstvo potrebovalo vykoreniť pohanské zvyky, preto nahradilo Slnko Ježišom. Dnes sú Vianoce kresťanským sviatkom narodenia Ježiška. V skutočnosti však vianočné darčeky nenosí Ježiško, ale vplodí ich samotný vianočný stromček. Naši dávni predkovia uctievali stromy, okrem iného aj jeden strom, ktorý sa nazýval *stromom večného života*. Tento strom mal jedného dňa zakvitnúť, podľa môjho názoru sa tak malo udiť práve v momente, keď na neho najdlhšie svietia nebeské objekty. To sa deje práve na zimný slnovrat, lebo práve vtedy sú noci najdlhšie. Plody toho stromu života mali priniesť nesmrteľnosť spravodlivým ľuďom. Časom bolo ovocie života nahradené komerčnými darčkami, ktoré už neplodí samotný strom, ale ktoré nosí malý Ježiško.

Stromy života poznali aj starí Egypťania, Asýrčania a väčšina ostatných starovekých národov. Tieto stromy sú zobrazované buď so Slnkom, ktoré nad ním svieti, alebo s dvomi nebeskými objektmi – Mesiacom a Venušou. Keď som žila v Írsku, videla som tam na starých cintorínoch kresťanské

kríže, ktoré boli obkolesené kruhom. To preto, lebo kríž predstavuje strom a kruh zase Slnko, ktoré je na tom strome symbolicky ukrižované ešte z dôb keltského pohanstva. Spojením stromu a slnečného kotúča prechádza slnečné žiarenie na strom a zo stromu do jeho plodov, takže ten človek, ktorý zje plody života, dostane týmto spôsobom do seba aj to životodarné slnečné žiarenie, životné teplo, ktoré mu zabezpečí večný život. Kresťania začali strom zobrazovať ako kríž, odstránili z neho Slnko a namiesto neho naň zavesili Ježišovu mŕtvolu. Ak by sme Ježiša zvesili a opäť ho nahradili Slnkom, naozaj by sme mali naspäť slovenské drevne druchovno. Cintoríny by sa zrazu premenili na svätoháje.

Slovenský dvojkríž s dvomi nebeskými objektmi je zobrazený aj na mnohých erboch slovenských miest. Na niektorých má ten dvojkríž dokonca korene stromu, napr. mestá Žilina alebo Zvolen. Tento symbol dvojkríža ako posvätného stromu večného života nosila na nákončiach opaskov aj "veľkomoravská šľachta", aj keď vieme, že *Veľká Morava* u nás vôbec nebola. Po správnosti by som teda mala hovoriť o *veľkoslovenskej šľachte*. Slovenský dvojkríž – rodostrom – sa potom dostal do znaku Uhorska, kde tkvel pospolu s druhým znakom, ktorý mal bieločervené pruhy. Tento dvojnásobný znak Uhorska – dvojkríž a pruhy – vyjadroval, že Uhorsko pôvodne vzniklo spojením dvoch národov – maďarského a slovenského – ako sa o tom píše v *Uhorsko-poľskej kronike*.

Stromy života sú v skutočnosti kráľovskými symbolmi, preto sa nachádzajú na kráľovských korunách. Aj na českej korune máte strom života vo forme ľalie. Isto aj moravsko-slovenská koruna, ktorú nosil kráľ Svätopluk a ktorá sa spomína v *Arabských správach o Slovanoch*, mala na sebe také stromy. Ja som sa v knihe pokúsila o rekonštrukciu tejto moravsko-slovenskej koruny.

- Cituji: „Slovenský dvojkríž, reprezentujúci posvätný strom života, je s Cyrilom a Metodom absolútne nezlúčiteľný“. Nedávno se honosně slavilo právě výročí příchodu Cyrila a Metodeje, ale vy se na oba učence díváte jinak. Nelichotivě? V čem je ona rozdílnost? Třeba v tom, cituji str.67: „Dvojkríž nie je cyrilometodským symbolom Ježišovej šibenice, ale stromu života, na ktorom býva ukrižované Slnko.“

Cyrl a Metod podľa môjho názoru predstavovali nie začiatok našej kultúry, ale jej koniec. S Cyrilom a Metodom sa začala kultúra cudzia.

Nedajme sa pomýliť – Cyril a Metod neboli až takí svätí, ako by sa na prvý pohľad zdalo. Úplne prvý zákon, ktorý Cyril presadil do *Súdneho zákonníka pre ľud*, bol zákaz pôvodného duchovna, obradov a prisah. Kto

by sa proti tomuto prevínil, tomu hrozilo prepadnutie celého majetku a predaj do otroctva. Čiže sa jednalo o násilný duchovný prevrat za účelom podriadenia našej svojbytnosti Rímu.

Cyryl navyše ničil pohanské symboly. V *Živote Cyrila a Metoda* sa píše, že Cyril 33-krát zašal do jedného posvätného duba a potom všetkým naokolo kázal, aby ho vykorenili a spálili. Potom sa vraj Boh z toho tešil.

Z tohoto barbarského prístupu vidno, že oficiálni historici sa musia myliť, keď tvrdia, že slovenský dvojkríž má byzantský pôvod a k nám ho doniesli práve Cyril s Metodom. Cyril posvätné stromy rúbal a videl v nich len drevo na oheň, nie posvätné živé bytosti. Tento človek musel zrejme stromami pohrdať.

Kým Cyril bol známy ako ničiteľ prírody, Metod bol zase obávaným vydieračom. Raz sa vraj vyhrážal vislianskemu kniežaťu, že ak sa nedá pokrstiť dobrovoľne, bude pokrstný násilu v otroctve. Vraj sa tak aj stalo. Nepopieram, že Cyril s Metodom k nám priniesli písmo, čo je ušľachtilé, no všetko ostatné vôbec milé nebolo. Mimochodom, písmo, ktoré priniesli, je v Nestorovom letopise označované ako *slovenské*, nie *moravské*. Nestor však píše, že si ho vyžiadala Morava.

- Zaujal mňa i obrad „postrizín“. Můžete nám jej bližšie osvetliť?

Už Bohumil Hrabal napísal dielo *Postriziny*. Ide o pôvodný slovenský a všeobecne slovanský obrad vstupu do dospelosti a prijatia nového dospelého mena. Mladému mužovi – v dnešnom ponímaní sa jednalo o chlapca vo veku 8-12 rokov – podstrihli vlasy, ktoré sa vhodili do očistného ohňa. Vlasy sa dovtedy nesmeli strihať kvôli zlým poverám, ktoré s tým boli spojené. Týmto očistným obradom sa z chlapca stal muž. Získal tiež nové, dospelé meno, ktoré malo charakterizovať jeho ďalšiu životnú alebo duchovnú cestu. Toto je veľmi zjednodušený popis postrizín. Obrad postrizín je dodnes praktizovaný napríklad v hinduizme. V knihe sa zaoberám aj výkladom niektorých staroslovenských mien, ktoré najčastejšie súviseli s piatimi vecami, ktoré sa navzájom prelínali: oheň, Slnko, veľkosť, bielu farbu a svetlo. Všetky tieto veci znamenajú viac menej jedno a to isté.

- Jak by se mělo Slovensko prezentovat v zahraničí?

Určite nie srbskou *Velkou Moravou*, ktorá na území dnešného Slovenska ani Moravy nikdy nebola. Podľa mňa by sa Slováci mali napojiť na dávnu *Slovenskú zem*, slovanskú pravlasť.

Tým, že sa Slovensko osamostatnilo, konečne obrodilo meno dávnej slovanskej pravlasti. V 6. storočí Jordanes napísal, že veľký národ

Sclavenov žije na území, ktorý sa tiahne od rieky Dnester až po prameň Visly. Visla pritom vyviera len kúsok od Čadce. Tí *Sclaveni/Sloveni* sú tam odvtedy dodnes, len sa ich územie trochu zmenšilo. Meno národa a zeme je však stále to isté.

Slovensko by sa malo prezentovať ako vedúci národ spomedzi slovanských národov, ktorý má dedičné právo a povinnosť ako pozostatok dávnej pravlasti zjednotiť všetkých Slovanov, keď už nie celkom na územnej báze, tak aspoň na báze kultúrnej spolupráce.

- V závere píšete, že (str. 173), cituji: „Kde je príliš mnoho teórií, žiadna pravdepodobne nie je správna.“ V texte často citujete, porovnáвате zdroje. Proč si myslíte, že Váš výklad se blíží pravdě víc než oficiální teorie?

Vychádzam zo zdravého sedliackeho rozumu. Pozriem sa na mapu strednej Európy a vidím, že najväčšia zem okolo Dunaja je v Karpatskej kotline. Vidím, že tá zem je chránená horami zo všetkých strán ako korunou. Uprostred je množstvo riek, ktoré stekajú z kopcov. Karpatská kotlina má ako taký taviaci kotol najlepšie predpoklady na vytvorenie veľkého národa. Tento národ sa neskôr rozdelil na všetky strany, aby si uchránil slobodu pred útlakom Vlachov – ako boli nazývaní Rimania a pred nimi Kelti. Staré kroniky písali, že Sloveni si najviac na svete cenili slobodu, nestrpeli nad sebou nadvládu, ani neboli ochotní otročiť alebo slúžiť. Osobne neverím pangermánskej teórii o slovanskej pravlasti v Pripjaťských močiaroch na hranici Ukrajiny a Bieloruska. Bielorusko bolo podľa mňa osídlené Slovanmi dosť neskoro. Ale ako píšem hneď v úvode knihy, všetky moje tvrdenia sú len moje pohľady na dejiny a teda sa nemusia zhodovať so skutočnosťou. Môžem sa mýliť ako každý.

- Líbí se mi i Vaše zjištění, nakonec i dnes je často uplatňované, že si autor vytrhne z celku jednu část, její význam přecení, zatímco další části, které se mu nehodí, zcela pomíjí. Jaká je Vaše studijně - pracovní metoda? Jak třeba dlouho vznikla Vaše kniha „Pátranie po tajných slovenských dejinách a slovenskom duchu“ , než jste se s ní odvážila předstoupit před čtenáře?

Po dávnej slovanskej histórii som pátrala niekoľko rokov, možno 6. Premlela som ju odpredu, odzadu, to mi môžete veriť. ☺ Ako som už povedala, vychádzam zo zdravého sedliackeho rozumu a pýtam sa samej seba: "Ako by sa vytvorili národy v Európe, keby sme dnes Európu vyludnili?" Je jasné, že najskôr by boli osídlené veľké toky. Ľudia by isto rýchlo osídlili aj priesmyky cez hory, brody a križovatky najhlavnejších

obchodných trás. Obsadili by aj zlaté bane, bane na kovy. Ochranné hradiská by boli na kopcoch, najlepšie na takých, kde sa nížina stretáva s horami, aby sa bolo kde schovať v prípade nebezpečenstva a aby boli polia zavlažované vodou stekajúcou z kopcov. Takéto predpoklady splňajú napríklad mestá Devín, Bratislava alebo Nitra. Nie náhodou sa práve oni spomínajú v kronikách. Devín s Bratislavou sa nachádzajú križovatke Jantárovej a Hodvábnej cesty. Len asi desať kilometrov od nich sa nechádzalo hlavné mesto rímskej provincie Hornej Panónie Carnuntum. Knieža Rastislav mohol mať ambíciu nahradiť dávnu funkciu Carnutna Devínom. Dávne kroniky spomínajú Rastislavove pôsobenie práve na Devíne. V okolí Nitry sú zase úrodné nížiny, hory poskytujúce ochranu a zlaté bane. V Nitre vládol Svätopluk. Ak sú tieto miesta také dôležité, určite o tom vedeli aj dávni ľudia. Preto centrá moci treba hľadať práve na takýchto miestach. To je logické. Ak bolo nejaké centrum moci na nejakom menej vhodnom mieste, tak bolo centrom moci len dočasne. Úlohou je, nájsť miesto s najideálnejšou lokalitou. Potom je predpoklad, že práve toto miesto bolo prirodzeným odvekým centrom moci. Postupujem teda na základe rôznych stôp, indícií, dedukcií, simulačných modelov a podobne. Hľadám podobnosti v iných kultúrach a snažím sa precítiť, či podobne mohli žiť aj predkovia Slovákov. Je napríklad viac menej isté, že Slováci neobývali dnešnú východomaďarskú Pusztu, bývalú slovenskú Pustatinu, nakoľko sa tam nachádza začiatok stepi euro-ázijskej stepi. Sloveni boli lesným národom, nie kočovným. Preto Slovenov nachádzame všade tam, kde sú lesy. V stepiach nachádzame kočovné národy, ktoré tam pásli svoj dobytok. Práve kvôli stepi v Karpatskej kotline mali Starí Slováci takmer stále problém s kočovníkmi. Svätopluk umožnil Maďarom, aby sa usadili práve na tejto nekvalitnej a vyľudnenej zemi, ktorá bola ako dno pravekého mora zasolená, takže tam okrem vysokej trávy nič poriadne nerástlo.

Čo sa týka odvahy predstúpiť pred čitateľov... Kniha vznikla na základe článkov, ktoré som priebežne zverejňovala na svojom poráli sclabonia.sk. Čitatelia ich mohli kritizovať a dopĺňať. Spoločne sme pátrali a vzdelávali sa.

- Bohužel je to jen letem světem Vaší knihou, ale doufám, že jsme čtenáře navnadili. Takže, kde lze Vaši knihu koupit nebo sehnat (např. na internetu)?

Obávam sa, že kniha je takmer vypredaná. Predaju pomohli aj útoky proti nej. Aj zlá reklama je reklama. Ale kto skúsi pohľadať, možno ju ešte nájde na nejakom eshope, prípadne si môže prečítať prvotnú elektronickú verziu, ktorá sa len málo líši od tlačenej verzie. Nájst' ju možno na portáli

- Vy Slováci máte výhodu, že znáte mnohem lépe české dějiny, zatímco my v Čechách bohužel známe jen pár jmen, nakonec i v dnešní době jsou Slováci schopni číst české knihy, mnohem více sledují české televizní programy, ale české děti slovenštině pomalu odvykají. Co se proti tomu dá dělat?

Podľa mňa s tým netreba nič robiť. Do budúca budeme ako národy jeden druhého ešte potrebovať ako už mnohokrát v minulosti. Keď príde potreba rozumieť si a doba dozreje, ľudia sa rýchlo naučia tých pár rozdielnych slov. Kto chce, ten si cestu spraví už dnes.

- A myslíte si, že i v Čechách by se dala napsat kniha „Pátrání po tajných českých dějinách“ a neláká Vás toto téma?

Knihy by sa určite dala napísať, ale mňa osobne táto téma neláka. Aj som zvažovala, že by som sa do Česka presťahovala kvôli práci, ale napokon som zostala na Slovensku práve preto, aby som mohla ďalej pátrať po slovenských dejinách. Možno raz budem žiť aj v Česku, nevyklúčujem to, lebo tam mám kopec známych. Podľa môjho názoru pátrať po českých dejinách by mal nejaký amatérsky český nadšenec. Mňa osobne zaujíma napríklad to, kto boli Slavníkovci a prečo boli vyvraždení. Alebo to, či by sa český jazyk vyvíjal ináč, keby ďalej vládli Slavníkovci. Zaujíma ma, prečo sa Praha nazýva *Prahou*, prečo sa Říp nazýva *Řípom*. Zaujímavé by bolo vedieť, prečo Česi používajú písmeno ř, keď v stredoveku ho ešte nepoužívali. Ja samozrejme odpovede na tieto otázky mám, no sú to len moje hypotézy. Jantárová cesta viedla cez Moravskú bránu smerom do Poľska a k Baltiku. Určite v okolí Moravskej brány musí byť množstvo archeologických lokalít a starovekých opevnení, ktoré kontrolovali ten vstup. Tu by bolo treba pátrať.

- Co nového chystáte? Na jaké období dějin se chcete ještě zaměřit? A máte možnost svoje poznatky prezentovat třeba na besedách či přednáškách?

Momentálne som tak veľmi pracovne vytážená, aby som sa uživila, že nemám čas absolútne na nič. Ale ak sa bude dať, chcela by som sa posunúť v pátraní ešte viacej do minulosti. Verejné prednášky zatiaľ nerobím, vystačím si s článkami. Ale možno raz budú aj predášky, nevyklúčujem túto možnosť.

- Jak se díváte na dnešní Evropskou unii na problematiku migrantů a

mísení kultur? Jaká je podle Vašeho názoru budoucnost Slovenska a Evropské unie?

Je jasné, že dnešní Evropa už nie je taká istá ako tá včerajšia. Zmenilo sa veľa. Podľa mňa sa Európa bude meniť a možno sa čochvíľa nebudeme stačiť čudovať, ako veľmi.

Otázka je, čo stojí za dnešnými vojnami v arabských krajinách. Či je to stret civilizácií, boj medzi stredovekou mentalitou a moderným myslením, alebo len ich územie už nestačí uživiť všetkých svojich obyvateľov. Ťažko povedať.

Ako príklad uvediem, že Slovensko malo okolo roku 1914 zhruba 3,5 mil. obyvateľov, Egypt zhruba 7 mil., teda dvakrát viac. Po sto rokoch je na Slovensku 5,5 milióna Slovákov, teda ani nie dvakrát viac. Zato Egyptanov je vyše 80 mil., teda za sto rokov sa ich počet viac než zdesaťnásobil. Oproti Slovákom sa teda množili 5-krát rýchlejšie. Ak by sa Egyptania množili rovnakým tempom aj naďalej, o sto rokov by ich bola 1 miliarda. Je jasné, že jedna púštna rieka nemôže uživiť toľkých ľudí. Ak by dnes Slovensko malo mať zodpovedajúci počet obyvateľov v porovnaní s Egyptom, muselo by na Slovensku žiť takmer 30 mil. ľudí, v Česku asi 60 mil. Práve preto, že Arabi majú mnohoženstvo, musí tam byť kopec frustrovaných mužov, ktorým sa neušli ženy. Viem si predstaviť, že pri takom veľkom počte ľudí sa vie nájsť dosť zúfalcov, ktorí vidia riešenie problémov v náboženskom fanatizme.

Ja sa nečudujem, že sa deje, čo sa deje. Je to prirodzené. Čudovala by som sa, keby sa to nedialo. Osobne si myslím, že EÚ nebude mať dlhé trvanie aj kvôli tejto migračnej kríze. Odstredivé sily sú v Európe príliš silné. Dúfam, že ak sa Európska únia rozpadne, bude to bez vojny. Opakujem, že podľa môjho názoru sa Česi a Slováci ešte budú navzájom potrebovať.

- Pretože jsme literární časopis, tak se na závěr zeptám, kdo Vás zaujal ze současných slovenských autorů? Koho byste nám doporučila ke čtení? A kdo z českých autorů, resp. z knih českých autorů Vám je blízký?

Z českej literatúry sa mi páčia Foglarove Rychlé šípu alebo Haškov Švejk. Na Slovensku sa detským historickým románom venuje Zuzana Kuglerová, ktorá tiež po svojom vysvetľuje rôzne dejinné záhady spojené so Slovenskom. Jej tvorba ma oslovila. Osobne však čítam najmä kroniky a odborné publikácie. Z týchto určite odporúčam diela *Slovenský juh v stredoveku* od Jána Stanislava, *Odtajnené trezory slov* od Šimona Ondruša, *Staroitaliu slavjanskú* od Jána Kollára, alebo *Slovanské starožitnosti* od Pavla Jozefa Šafárika. Posledné dve knihy títo slovenskí autori napísali po

česky.

Přeji hodně zdaru při Vašich bádáních po tajných dějinách, hodně čtenářů a především, aby Vaše knihy a poznatky pronikly více na veřejnost.

Václav

Václav FRANC NAVZDORY VŠEM KRÁLŮM

Ten, kdo sleduje pohádky, dobře ví, že třeba král z Říše půlnočního království není král Miroslav. Určitě jste poznali, že mluvím o legendární pohádce, stálici naší kinematografie i českých Vánoc Pyšné princezně. Prostě není král jako král.

A tak nemusím odvolávat, co jsem odvolal, ani slibovat, co jsem slíbil, prostě nejen králové nejsou všichni stejní. I my obyčejní nekorunovaní lidé jsme každý jiný, což je štěstí, protože dovedete si představit tu nudu, kdybychom byli všichni podle jednoho kopyta, tak říkajíc jeden za osmnáct a druhý bez dvou za dvacet? Já tedy ne.

Oni ani dnešní králové, i když jim třeba říkáme prezidentu nebo premiéři, nejsou všichni stejní. Jedni mají pod čepicí, zatímco druzí jsou slušně řečeno s myšlením trochu pozadu. Jako ten král Jaromír Hanzlík z pohádky Nesmrtelná teta.

A kdo ví, jaký byl král třeba Karel IV., i když nám z dob svého panování zanechal řadu památek, třeba Karlův most, slavnou Alma mater či hrad Karlštejn! Nakonec každý panovník dopřával sluchu dobovým kronikářům, kteří o nich psali dobře, oslavovali jejich činy a velebili jejich dílo, zatímco ty, kteří by si dovolili psát třeba pravdu, ale přece jenom nepříliš lichotivou o panovníkovi, zavíral do šatlav, káznic, věží, hladomoren a vůbec se jim nevedlo dobře, pokud nebyli rovnou o hlavičku kratší.

Známe z historie krále, kteří se na trůnu sotva ohřáli, a už jim, dneska bychom řekli opozice, namíchala do vína nějaký ten jed. Ale byli tu panovníci vládoucí rukou pevnou více než půl století jako třeba na přelomu 19. a 20. století jistý Franta Procházka, byl ale známější pod pseudonymem Franz Josef. Ten to vydržel od roku 1848 do roku 1916. To už chce pořádnou výdrž a trpělivost.

Je pravdou, že v dnešní době známe krále, ačkoliv jsou ještě leckde v Evropě či na světě na trůnech, spíše jen z těch pohádek. A ty české pohádky, jsou hezké dvojnásob, protože i čerti, vodníci a všichni ti zlí,

ztělesňující zlo, mají i svoje slabůstky, a tak nakonec třeba svojí lajdáckostí, hloupostí či naivitou napomůžou vítězství dobra nad zlem.

Mám rád krále Josefa Kemra z filmu *S čerty nejsou žerty*, Josefa Zímu (to je spíš princ) z *Princezny se zlatou hvězdou* na čele, nezapomenutelného následníka trůnu Pavla Trávnička z *Třech oříšků pro Popelku*. A přiznám se, že jsem dlouho neměl rád herce Jiřího Holého, ano, toho zlého krále ze *Zlatovlásky*. Prostě se s ním ta role táhla mým dětským diváckým životem.

Ale nesmím zapomenout na svého prvního krále, kterého jsem potkal. Byl to Jaroslav Marvan. Král ve filmu *Šíleně smutná princezna*, ve filmové pohádce žánru hudební komedie režiséra Bořivoje Zemana natočené v roce 1968 s Helenou Vondráčkovou a Václavem Neckářem v hlavní roli. Bylo mi tenkrát sotva šest let a právě tato legendární pohádka byla prvním filmem, který jsem viděl v kině.

Opravdového živého krále jsem vlastně nikdy nepotkal. Takže nemůžu sloužit. A to jsme s manželkou prošmejdili o dovolených nejedem hrad či zámek. Jen vloni jsme byli, co si v rychlosti vzpomenu, na Červené Lhotě, Hluboké nad Vltavou, Orlíku, Zvíkově ... ani si to pomalu všechno nepamatuji. Ale o krále jsme nezavadili. Ani na Konopišti, kde se jeden arcivévoda chystal tak dlouho na trůn, až ho práskli v Sarajevu, ale ne v „tý nuselský vinárně“, jak se domníval jistý Josef Švejk.

Ani s prezidenty to u mě není o moc lepší. Vlastně si uvědomuji, že jsem na knižním veletrhu Svět knihy v Praze viděl v době jeho „panování“ Václava Klause co by prezidenta, jak podepisuje svoji novou knihu. Seděl ode mne asi dva tři metry, pochopitelně se kolem motala ochranka, ale řeknu vám, že vypadal úplně normálně. Možná proto, že to byl jen prezident a ne král.

Ale já si myslím, že i králové, ačkoliv kdysi sovětská zpěvačka Ala Pugačevová zpívala píseň „Králové mohou vše“, jsou taky jen obyčejní lidé. Nakonec i Jaroslav Hašek ve svém slavném mnou již vzpomínaném Švejkovi vkládá větu strážmistru Flanderkovi z Putimi (vidíte zase Jaroslav Marvan) o jednom králi, dokonce císaři, že by mohl zaneřádit královské sídlo.

Říká se, že existuje i jedna místnůstka, kam i císařpán chodí pěšky. Takže i králové jsou jen obyčejní lidé. A já si vzpomínám na svou babičku, nebyla to ani královna, ale obyčejná švadlena, která mi říkala, stejně jako princ Miroslav nezbednému ševci, hrajícímu si ve vzácných šatech na pána: „A pamatuj si, před nikým se neponižuj a před nikým se nepovyšuj!“

Snažím se tou radou držet celý život. Navzdory všem králům!

Václav FRANC VZPOMÍNKA NA ČTRNÁCTÝ ROK

Jako by století
uběhlo za jediný den
Zase stojím
před kavárnou Moritze Schillera

Možná jsem domýšlivý
Do stejné řeky
přece dvakrát nevstoupíš

Nové války tíží jako revolver v
kapse
Závity příštích jatek
utahují na maximum

Jako bych z dálky slyšel
matčin hlas:
Gavrilo,
nedotýkej se
ani arcivévodů na zem spadlých

A obtěžkaná Evropa
klidně rodí
příští oběti

ČAJ pro chvíle pohody

č. 118, červenec 2016, ročník XV

Vydáno 5. července 2016 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Franczub@seznam.cz

Grafická úprava titulní strany Jozef dŘevník Borovský

Interní tiskovina regionálních autorů Jičínska.

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!